

25.2.2025

PEL/14/02.01/2025

§ 48 Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laista julkisista hankinnoista

Julkinen

Päätös Hyväksyttiin.**Esittelijän ehdotus**

Kunnanhallitus antaa "selostus asiasta" kohdan mukaisen lausunnon työ- ja elinkeinoministeriölle liittyen hankintalain uudistukseen.

Selostus asiasta

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2024 työryhmän valmistelemaan hankintalainsäädännön muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankintalakiin liittyvien hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Työryhmä päätti työnsä 30.11.2024 ja luovutti hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksensa työ- ja elinkeinoministeriölle tammikuussa 2025.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita hankintalakiin liittyviä kirjauksia. Hallitusohjelman jaksossa 6.2 Reilumman kilpailun Suomi todetaan, että hallitus tavoittelee keskipitkällä aikavälillä julkisista hankinnoista merkittävää kustannussäästöä turvatakseen laadukkaat palvelut. Työryhmän toimesta on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä sekä turvata laadukkaat julkiset palvelut. Hankintalakia uudistetaan muun muassa edistämällä markkinakartoitusta ja hankinnan huolellista valmistelua. Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun

25.2.2025

PEL/14/02.01/2025

huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Esityksellä pyritään lisäämään erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisiin tarjouskilpailuihin sekä parannetaan hankintojen vastuullisuutta ja edistetään huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumista myös sopimuskauden aikana. Ehdotuksella parannetaan myös hankintojen valvontaa.

Hallitusohjelmakirjausten toteuttamisen lisäksi mietinnössä esitetään tehtäväksi hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin sekä rikosrekisterilakiin eräitä säädöshuoltoon liittyviä muita muutoksia. Lait on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2026.

Pellon kunnan lausunto

Pellon kunta yhtyy pääosin Suomen kuntaliiton ja Lapin kuntajohtajien antamiin kannanottoihin.

Lisäksi Pellon kunta antaa asiassa seuraavan lausunnon:

Pellon kunta kiittää lausuntopyynnöstä ja pyytää lainsäädäntövalmistelun keskeyttämistä. Sidosyksiköiden aseman heikentäminen vaarantaa kuntakonsernien sidosyksikköpalveluiden tuottamista mm. lapsille, nuorille ja vanhuksille. Samoin kunnat ostavat palveluita sidosyksiköiltään (IT, taloushallinto, jätehuolto, ravitseminen, puhtaanapito, kiinteistö, pesula, energia jne.).

Hallitus on valmistelemassa hankintalain uudistusta, jossa sidosyksikön omistukselle hallitusohjelmassa ja työryhmämietinnössä esitetään 10 % vähimmäisomistusvaatimus. Esitetty muutos johtaisi siihen, että isot kunnat säilyisivät jo isosti omistamissaan InHouse-yhtiössä ja pienemmät kunnat joutuvat sidosyksikköyhteistyön ulkopuolelle. Pienet kunnan kamppailevat jo nyt taloutensa kanssa ja uudistus pahentaisi tilannetta. Pienten kuntien ahdinko kasvaa, koska hankintaosaaminen kunnissa on heikkoa ja kilpailutettavat toiminnot olisivat suhteessa pieniä, jotka eivät liiketoiminnallisesti olisi kiinnostavan kokoisia.

Hallituksen kaavailema esitys on jopa perustuslain 121 §:n vastainen eli uhmaa kuntien itsehallintoa.

On myös huomioitava sidosyksikkönä toimivien yhtiöiden merkitys varautumisessa. Markkinaehtoisten palvelun tarjoajien saatavuus vaihtelee alueittain, ja loppukädessä kunnilla on lakisääteinen velvoite järjestää palveluita tilanteessa, joissa markkinaehtoista toimijaa ei ole saatavilla.

Esittelijä

Katja Jaako-Körkkö, kunnanjohtaja, 040 674 4318, katja.jaako-korkko@pello.fi

25.2.2025

PEL/14/02.01/2025

Liitteet Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi Kuntaliiton lausuntoluonnos hankintalain uudistamisesta

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

25.2.2025

PEL/14/02.01/2025

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti 28.2.2025

Vastaanottaja: Työ- ja elinkeinoministeriö

Pöytäkirja yleisesti nähtävilläwww.pello.fi, 26.2.2025